

Talarna vid Konserthusmötet, fr. v. pastor primarius dr Nils Widner, rektor Alf Ahlberg, Marianne Anna Lenah Elgström, p. of. Gudmundur Kamban, Island, red. Frederik Ramm, Norge, Eiliv Skard, Norge och författaren Harry Blomberg.

LÖRDAGSMÖTEN FÖR FREDEN FYLLDE TRE NÖJESTEMPEL.

Tre möten hölls i Stockholm på lördagskvällen, tre väldiga lokaler, Konserthusets stora sal, Auditorium och China, fylldes av intresserade och gripna människor, som tagit eller komma att ta ställning till några av livets avgörande problem och som komma att föra sin nya kunskap vidare till andra.

De tre mötena hade intet organisatoriskt samband, men ändå var deras mål detsamma. Mer eller mindre direkt gällde det överallt samma mål som uttryckts genom parollen Folkfred—Gudsfred och som på fredagen fyllde nio tempel med gripna skaror.

I Konserthuset samlades man på inbjudan av ett flertal av samhällets mest bemärkta män och kvinnor. Mottot var där Neutralitet är ansvar. På det temat byggde en rad talare sina anföranden. Den nordiska samhörigheten såsom en gemenskap av universell betydelse belystes. "Djupt under språkliga och rasliga likheter och olikheter förenas vi av en gemensam livsuppfattning, som har sina huvudrötter i den kristna traditionen", hette det i inbjudan.

Pastor primarius dr Widner gav — sedan prof. Oskar Lindberg på orgeln spelat Hanffs ståtliga tolkning av "Vår Gud är oss en väldig borg" — upptakten till de följande talarna. Den isländske vetenskapsmannen professor Gudmundur Kamban, också representerande Danmark, höll ett manligt och starkt personligt anförande, som gick ut på detta: I en tid, som kännes som ett kaos, frågar varje tänkande nordisk man och kvinna sig: Vilken framtid går Norden till mötes? Svaret blir: Ingen vet det i dag.

— Men inför det svaret, som ställer oss inför det osäkra, finns bara en

enda ärlig reaktion: Vi skall känna vårt ansvar!

Författarinnan Anna-Lenah Elgström belyste med många personliga erfarenheter av våldets makt sin syn på saken, som kan sammanfattas i följande ord: Vi ha byggt vår kultur på lösa grundvalar. Genom livets inriktning på det materiella sakna vi nu fullständigt andlig försvarsberedskap. Det enda som kan hjälpa är grundlig självrannsakan, det gäller alla, ingen får svika.

— Vi ha ett dyrbart arv i vår kristna demokrati, som vilar på principen om den kristna människans frihet.

Endast kristet västerland fortlever.

Författaren Fredrik Ramm, Norge, framförde först en hälsning från presidentskan Ester Stålberg, vilken i likhet med docent Hans Ruin inte i denna svåra stund kunnat lämna sitt Finland. Han grundade sitt anförande på erfarenheten av alla de nordiska folkens djupa längtan efter aktivt fredsarbete. Men en nordisk politik som inte inspireras av människokärlek och som bara syftar till att värna sig själv är en internationell fara. Också han talade om individens ansvar för det hela, och man kunde märka att hans bevisföring grep åhörarna med den makt som en ofta känd men inte tillräckligt ofta uttalad sanning besitter.

Rektor Alf Ahlberg ställde i ett renlinjigt och överskådligt perspektiv dagens våldspolitik fram till beskådande. Han påvisade hur den nakna makten visserligen för stunden kan nå dramatiska framgångar, som kunna imponera på den kortsynta och tvinga avgudadyrkare på knä.

— Den tid kommer, sade han, då allt slås ned som är byggt på en

öppen eller maskerad disproportion mellan storheten hos den yttre materiella framgången och svagheten hos dess moraliska fundament. Om världen skall byggas upp måste det ske på en fastare andlig grundval. Västerlandet formades på kristen grundval och kan endast fortleva på denna grund.

Prof. Eiliv Skard, Norge, underströk krisen såsom resultat av ett oerhört moraliskt fördärv. Här måste, sade han, skolans och universitetets män ta sitt ansvar.

Författaren Harry Blomberg fann orsaken till Europas tragedi i svek mot

det absolut kristna i idéerna och i dessas upplösning i relativistiska begrepp. Av sanningen har det blivit halvsanning och lögn, av rätten har det blivit taktiska begrepp. Europas räddning ligger i de absoluta idéernas återupprättande. Här ligger Nordens stora uppgift: folkens förvandling — alla måste bli bärare av ny mentalitet, av fördjudat ansvar.

Akademiker, arbetare, idrottskamrater.

I Auditorium dominerade ungdomen och ungdomsledarna, som redan långt före mötets början strömmade till i stora skaror. Man kände redan från första ögonblicket den starka stämningen av gemenskap inför mötets paroll — Ungdomen, Freden, Framtiden — och än starkare blev denna förnimmelse, då mötesordföranden, hr Edgardh, välkomnade de närvarande med några hjärtliga ord.

Allsången visade därpå sin makt också i denna krets — Sven Lilja själv ledde den. Ordföranden i Sveriges förenade studentkårer docent Gösta Lindeskog höll ett inspirerande anförande, vari han skärskå-

dade dagsläget ur bibliskt perspektiv. Dagens barbari riktar sig mot sin egentliga fiende, evangeliet, men så länge som människorna inte upphöra att längta efter evangeliet, skall framtiden öppna sig bortom kaos.

Nästa talare var hr Lindeskogs norska kollega, Ivar Holm, som talade om de senare årens väldiga dynamiska utveckling, vilken gjort Nordens studerande ungdom apatisk. Det är så mycket viktigare att denna ungdom nu kommer till insikt som det är den, som inom överskådlig tid skall beklåda ledande poster i samhället och fostra en ny generation.

Därpå fick man höra Lennart Strandberg, som talade enkelt och kärnfullt om ansvaret, individens ansvar, Nordens ansvar. Det låg övertygelse och energi i hans ord, och man skulle ha förstått styrkan av applåderna efter hans tal även om man inte hade råkat veta att han är svensk mästare i sprinterlöpning.

Hans danska idrottsbroder Ole Dorph-Jensen talade i samma anda — varken när det gäller fred och framtid eller när det är fråga om idrott kan man i grund och botten se någon större skillnad mellan svenskt och danskt.

Med stort intresse lyssnade auditoriet vidare till ett flertal andra ungdomar, och man kunde inte ta miste på stämningen på båda sidor om estraden — det låg onekligen något av samma humör över detta möte som över mötesserien under parollen Folkfred—Gudsfred dagen innan. Bland dem man fick höra voro ordföranden i Sandvikens socialdemokratiska ungdomsklubb Folke Lindholm, teol. kand. Samuel Norrby, Solbacka, och fil. kand. Gunlög Mosesson.

En talare som däremot uteblev, men som t. o. m. genom anledningen till sin frånvaro bidrog till mötets allvarsstämning, var Ulf Segerstråle. Han hade samma afton kallats till sitt fädernesland Finland.

Bland övriga medverkande märktes fru Elsa Cedergren — arbetet för freden får inte bli en tankepekulation, det måste leda till en personlig insats — vidare fotbollsspelaren Karl-Erik Grahn, Elfsborg, den norske löparen Per Lie och hans landsmaninna tennisstjärnan Ida Wrede-Holm, fröken Britta Salomon för Kristliga studentförbundet, godsägare Lennart Warodell för Allnordiska förbundet för folkhäl-

sa och notarie Harald Ljungström för Nationell ungdom.

Anordnarna av Auditoriummötet voro Lennart och Karin Bernadotte, Elsa Cedergren, Hans Edgardh, Ernst Killander, Fredrik Ström, Sigurd Svensson och Edwin Wide.

Midnattsmöte för Folkfred—Gudsfred.

Midnattsmötet på Chinabiografen ingick i serien Folkfred—Gudsfred och hade anordnats i samarbete med Frälsningsarmén, vars överste Herman Larsson också fanns bland de många talarna. Den insikt om nödvändigheten av ett individuellt ställningstagande till ansvarsproblemet,

-tempel

som i allt större grad sprider sig bland de nordiska folken, gav också här en naturlig bakgrund.

Redaktör Sture Mattsson, Jönköping, rektor E. Tengblad, Karlstad, musikkdirektör Åke Nygren och skådespelare Karl-Magnus Thulstrup, Stockholm, voro bland dem som framträdde med starkt personliga vittnesbörd, liksom pastor Frank Mangs samt fru Winblad, Falun, och fröknarna B. Thørmænius och Anne-Marie Trøstli.

Trøstli

STOCKHOLMS

DAGBLAD DES 1939

Några av representanterna för Nordens ungdom, fotograferade i Auditorium. Fr. v. Snabblöparen Per Lie, Norge, Lennart Strandberg, Borås, inte alldeles okänd 100-meterslöpare, Lars Mårtensson, Karl-Erik Grahn, svensk landslagsspelare, samt Samuel Norrby, lärare och kultötare.

